

Voorzitter,

U kent het paleis op de Dam. Het Koninklijk Paleis is het officiële ontvangstpaleis van Koning Willem-Alexander. Een gebouw, waar je in de imposante zalen en salons in de voetsporen treedt van koninklijke gasten. Het paleis is niet altijd paleis geweest, maar had daarvoor ook de functie van stadhuis. Op de begane grond van het toenmalige paleis is de Vierschaar. Hier werden de doodvonnissen uitgesproken, gemiddeld 3 of 4 keer per jaar.

De rechtspraak was lange tijd een belangrijke gemeentelijke taak. De rechtsgang werd afgesloten met een ceremonie, waarin het vonnis werd uitgesproken. En dat gebeurde in het Stadhuis op de Dam in de vierschaar. Een ceremonie die destijds werd beleefd als een hoofdzak. Niet voor niets werd de Vierschaar dan ook uitgebreid gedecoreerd met kostbare marmeren kunstwerken. Volgens de traditie moest de bevolking de berechting van een doodvonnis kunnen bijwonen. Het volk stond buiten op de Dam en kon door de ramen, waar tralies in plaats van glas in zat, de berechting zien en horen. Zo was de straf voor de veroordeelde, ook direct een waarschuwing en een les voor het volk.

Wanneer het volk door de tralies in de vierschaar keek, waren er op de achtergrond drie reliëfs met de beroemde vonnissen van Zaleucus, Salomo en Brutus te zien. De misdadiger kon deze symbolen ook zien tijdens de zitting.

Het meest linkse reliëf gaat over Zaleucus.

Zaleucus was een wetgever in Zuid-Italië in de zevende eeuw voor Christus. Hij vaardigde strenge wetten uit waaronder de straf op overspel, waarbij beide ogen van de misdadiger werden uitgestoken. De zoon van Zaleucus werd schuldig bevonden aan de misdaad van het overspel en moest de strenge wet van zijn vader ondergaan. Zaleucus besloot de helft van de straf op zich te nemen. Hij en zijn zoon namen beiden één oog voor hun rekening. Op dit reliëf is het moment afgebeeld wanneer het oog van Zaleucus wordt uitgestoken. Naast hem zit zijn zoon bij wie diezelfde straf al voltrokken is. Dit reliëf wordt gezien als symbool voor barmhartigheid.

Op het rechter reliëf is het verhaal van Brutus afgebeeld. De zonen van Brutus hadden een samenzwering tegen twee consuls van Rome. Brutus, hun vader, was één van de twee consuls. De zonen van Brutus werden ter dood veroordeeld toen de samenzwering aan het licht kwam. Op het reliëf is het moment te zien waar de tweede zoon op het punt staat zijn straf te ondergaan. Brutus moest het teken geven aan de beul, die de onthoofding zou verrichten. Hij moest rechtvaardig zijn, ondanks het feit dat dit zijn zoons waren. Daarom staat dit reliëf symbool voor rechtvaardigheid.

Het middelste reliëf is een afbeelding van het bekende verhaal van Salomo. Het verbeeldt de 'wijsheid', die nodig was om barmhartig en rechtvaardig tot een goede rechtspraak te komen. De wijsheid krijgt extra belang doordat het (letterlijk) centraal staat. En doordat zij, naast een Griekse en Romeinse geschiedenis, wordt uitgedrukt middels een Bijbelse geschiedenis.

Twee prostitués kwamen bij hem met één dood en één levend kind. Beiden beweerden dat het levende kind van hen was. Op dit reliëf zien we dat Salomo de beul opdracht geeft, het levende kind doormidden te hakken, zodat beide vrouwen ieder een helft van het kind zouden hebben. De echte moeder smeekt Salomo het kind te laten leven en aan de andere vrouw te geven. Salomo kwam op deze manier er achter wie de moeder van het levende kind was en gaf haar het kind. Salomo had deze wijsheid gekregen van God, nadat Hij hem had gevraagd wat hij het liefst wilde hebben. Dat het reliëf van Salomo in het midden is afgebeeld is niet toevallig. Men vond, in de Renaissance, dat de christelijke godsdienst boven de godsdienst van de Grieken en Romeinen stond.

Deze symbolen van barmhartigheid, wijsheid en rechtvaardigheid beelden in de vierschaar de drie goede eigenschappen uit van rechters naar de toeschouwer.

Voorzitter,

Barmhartigheid is de behoefte om hulp te verlenen aan mensen die het moeilijk hebben. Het is nauw verbonden met naastenliefde en rechtvaardigheid. In het christendom wordt barmhartigheid altijd gefundeerd in de goedheid van God. Het gaat over het helpen en ondersteuning bieden aan mensen die dat nodig hebben. Deze begroting ademt die barmhartigheid en dat juichen wij toe.

Gerechtigheid is niet allereerst krijgen waar je recht op hebt! En evenmin is het alleen het recht-doen, na onrecht of overtreding. Gerechtigheid is namelijk veel meer dan alleen je eigen recht of het algemene recht. In de Bijbel vind je het woord gerechtigheid wel 281 keer vermeld, maar wel met de volgende duiding van dat woord: Gerechtigheid is eigenlijk "doen wat recht is". "Recht" is het woord voor "goed" of "het juiste".

Voorzitter, deze begroting vraagt van ons dat we afwijken van de spelregels. Het vraagt van ons af te wijken van de eis om een meerjarig sluitende begroting in te dienen. Juist om het goede te doen, om gerechtigheid te tonen, vraagt deze begroting onze raad de barmhartigheid zwaarder te laten te wegen dat alleen te handelen naar de wet van een sluitende begroting.

En, voorzitter, het vaststellen van een goede begroting, vraagt om wijsheid.

Wijsheid is niet iets als een talenknobbel of gevoel voor wiskunde. Wijsheid heeft meer te maken met de manier waarop je in het leven staat. De Bijbel geeft ook een mooie duiding over wijsheid en zegt eigenlijk dat wijsheid het onderscheiden tussen goed en kwaad is, dat het inzicht is in plaats van kennis. Dat het te maken heeft met je doen en laten. Jezelf ook af te vragen waar je voor leeft of wat je drijft. Je word opgeroepen om wijs te handelen, om barmhartig te zijn voor oftewel op te komen voor mensen die geen recht worden gedaan en bescherming nodig hebben.

Voorzitter,

De fractie van de ChristenUnie -SGP is van mening dat het tonen van Barmhartigheid, Gerechtigheid en bovenal wijsheid in het bestuur, krachtig zijn samengebracht in het raadsprogramma. We vinden het daarom ook heel belangrijk dat het raadsprogramma wordt uitgevoerd. Dit helpt namelijk de mensen die dat extra zetje hard nodig hebben en het brengt Zwijndrecht weer in balans. Daarmee werken we aan een krachtig Zwijndrecht.

In de afgelopen maanden zagen we de realisatie van dit programma onder druk komen te staan, door zeer negatieve ontwikkelingen in de gemeentelijke financiën. Stijgende kosten, in het bijzonder in het Sociaal Domein en het uitblijven van aanvullende middelen voor deze gemeentelijke taken. De rijksoverheid gaf wel het werk, wel de werkinstructie, maar onthield de gemeente van het daarvoor benodigde werkbudget.

Daarnaast kwamen de gemeentelijke inkomsten verder onder druk, doordat het rijk niet in staat bleek om geplande uitgaven te doen, terwijl er wel voldoende geld is. Door de veelbesproken koppeling tussen het rijksbegroting en gemeentebegroting, betekende dit at gemeenten niet of onvoldoende de broodnodige extra middelen kreeg. En al met al leidde dit tot een tekort.

College en raad zijn in deze kwestie tot nu toe unaniem geweest. Die samenwerking is voor ons normaal, maar laat nu ook zien dat het ons echt menens is. De komende jaren bezuinigt de gemeente jaarlijks al 3 miljoen, maar desondanks blijft er een fors gat over. Een gat dat overeenkomst met de stijgende kosten van het Sociaal Domein.

En in lijn met de besluitvorming van deze raad bij vaststelling van de Kadernota, doet het college op dit moment geen voorstellen voor nadere bezuinigingen om die stijging te kunnen betalen.

Wij verwachten van het rijk een reparatie! Dan is (onterecht) bezuinigen niet nodig. Wat dat betreft zijn wij het van harte eens met de vordering op het rijk, zoals deze nu is opgenomen in de begroting. Met elkaar geven we hiermee een krachtig signaal af naar de provinciaal toezichthouder en het rijk: Neem ook verantwoordelijkheid en help ons.

Voorzitter,

Tot slot willen wij aangeven dat wij graag het gesprek aangaan met het Rijk, alsmede de financieel toezichthouder: de provincie. Wij stellen voor om dat buiten ons veilige gemeentehuis of provinciehuis te doen. Als vergaderlocatie weten wij nog een mooi vertrek in Amsterdam, waarbij we ons allemaal kunnen laten inspireren door barmhartigheid, wijsheid en gerechtigheid. Wij gaan dan onder het reliëf zitten met onze rug naar het reliëf zitten. De verantwoordelijken voor het beleid en het toezicht zullen dan, zoals de misdadiger en de toeschouwers vroeger, op de achtergrond drie reliëfs met de beroemde verhalen van Zaleucus, Salomo en Brutus zien. Wij wensen iedereen een verhelderende en geslaagde bijeenkomst toe, waarin barmhartigheid, wijsheid en gerechtigheid de boventoon voeren.